

RTÜK, ahlak ve Açık Radyo

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

RTÜK, son olarak Açık Radyo'ya 15 gün kapatma kararı verdi. Öğrendiğime göre gerekçesi bu radyonun 'kamu ahlakına aykırı yayın' yapmasıymış. İnsanın neresinden ele alacağını şaşırıldığı akıl almaz bir karar bu.

Her şey bir yana, bu karar, Türkiye'de daha ne kadar çok şeyi tartışmamız ve anlamamız gerektiğini gösteriyor bize. Çünkü, bu kararın duyulduğu günlerde, İstanbul'da bilişim fuarı vardı ve binlerce insan, saatlerce kuyruklarda beklemek pahasına o fuarı geziyordu. O insanlar, içinde yaşanılan dünyanın da, yakın geleceğin dünyasının da iletişim temelli olacağını biliyor. RTÜK'ün bilmediği ve anlamadığı bu dünya öncelikle özgürlük demek. İletişimin dayandığı teknoloji bugün öyle bir düzeye ulaşmış durumda ki, onu denetlemeye çalışan hemen hiçbir güç yok.

İnternet ortamı diledikleri her şeye tam özgürlük içinde erişme olanağını insanlara verirken RTÜK türü merkezi sansür uygulamalarının bir anlamı olabilir mi?

Kaldı ki, iletişim alanında sağlanan bu ilerlemenin en önemli sonuçlarından birisi tam da budur. İletişim olanağı, merkezi devlete ve onun otoriter tutumuna, bilgiyi elinde tutma, gerçeği dilediği gibi yönlendirme yetkisine indirilmiş en ağır ve keskin darbedir. Bu süreç artık iletişim demokrasisi diye nitelendiriliyor. Demokrasinin hem genel olarak anlamı bu oluşum içinde yeniden sorgulanıyor hem de iletişim teknolojilerinden yararlanarak yeni demokrasi modellerinin geliştirilmesine çalışılıyor. Bunlar bir hayal değil üstelik, sonuna kadar gerçek. 1980'lerde ortaya çıkan bu 'iletişim demokrasisi' ortamından Türkiye de payını almıştır. 1980'lerde gerek özel televizyonların gerekse faks, internet, uydu yayın gibi boyutlar devletin yeniden tanımlanmasına yol açan büyük etkenlerdi.

Mevcut kararın başka bir boyutu daha var. Karar, kamu ahlakının gözetilmesinden kaynaklanıyor. Belki iç mekanizması böyle bir hakkın somut altyapısını hazırlamış ve RTÜK'e bu yetkiyi vermiştir ama, kamunun ahlakını, yani onun bir parçası olarak benim ahlakımı denetlemek acaba kimin haddi olabilir? Kamu ahlakının elden gittiğinin iddia edildiği 'suç' nereden kaynaklanıyor?

Bunun 'tadat' edilmesine gerek yok. Çünkü, bu yaklaşımın bir temel dayanağı ve karinesi var: Merkezi otoritenin mevcut normatif ahlak çerçevesinde hareket etmesi. Yani, yerleşik, geleneksel, görgül ahlakın yüceltilmesi. Oysa asıl yanlış olan budur. Çünkü, bu anlayış hem egemen ahlakın ve onun dayanağı olan tercihin dokunulmaz bir hale getirilmesi demektir hem de kamunun kendi kendisine yeter, kendi iradesiyle hareket edebilir özgür bireylerden oluşmadığının ikrarıdır. Oysa gerçek bir modernite anlayışı bu noktayı, yani kendi iradesiyle hareket edebilen, geleneksel ahlakın sınırlarını aşmış, bireysel ve vicdani tercihi göre davranan toplum üyesini oluşturmayı kendisine amaç edinir. Ötesi, cemaat ruhunun devamı anlamına gelir. Ötesi, devletin gerçeği elinde tutmak ve dilediğince yönlendirmek istemesi, tek doğrunun kendi inandığı doğru olduğunu ilan etmesi anlamına gelir. Gerekçe ister kamu olsun isterse başka bir şey asıl amaç budur, merkezi otoritenin kendisini sonsuzca güçlendirmek istemesi.

Bu tablonun bir tek sonucu var: RTÜK, insanına güvenmeyen devletin aslında kendisine güvenmemesinin bir sembolü, kamu ahlakı adına alınan karar da modernleşmediğimizin bir ikrarıdır.